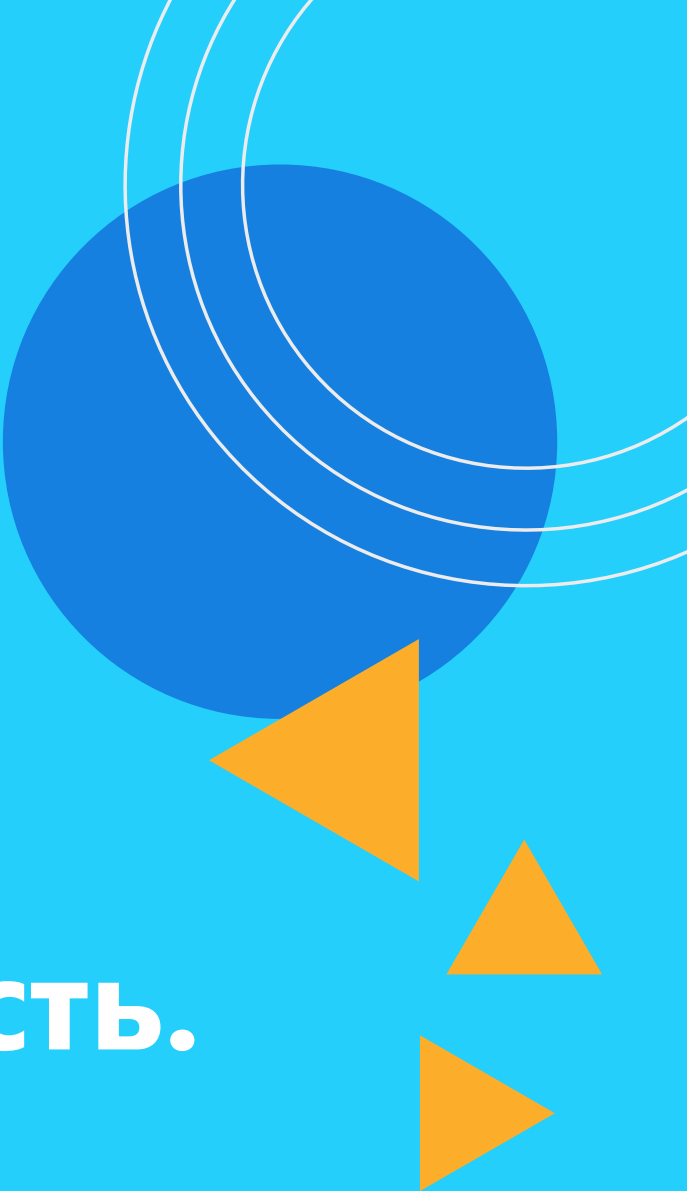

Академічна добročесність. Урок 1. Що таке добročесність?

Мета:

- 1) Сформулювати в учнів уявлення про доброчесність.
- 2) Ознайомити учнів з основними принципами доброчесності.
- 3) Ознайомити учнів із видами та суттю порушень академічної доброчесності та навчити їх розрізняти.

Обладнання:

Персональний комп'ютер, файли (презентації, відео, посилання на інтернет-ресурси), стабільне інтернет-з'єднання, проектор та екран або великий телевізор, робочий аркуш учня.

Підготовка до уроку:

- 1) Презентація до уроку (додаток 1)
- 2) Завдання Kahoot! (додаток 2)
- 3) Відео 1 (додаток 3)
- 4) Аркуш А4 з практичним завданням (додаток 4)

План уроку:

1. Вступне слово
 - Доброчесність та чесність (5 хв)
 - Академічна доброчесність, її принципи (3 хв)
2. Розгляд кейсів з академічної доброчесності (12 хв)
3. Плагіат та інші види порушень академічної доброчесності
 - Обговорення (5 хв)
 - Перегляд ролику (2 хв)
 - Різновиди порушень академічної доброчесності (3 хв)
 - Гра на визначення видів порушень академічної доброчесності (7 хв)
4. Приклад плагіату (5 хв)
5. Підсумок заняття і домашнє завдання (3 хв)

Значення кольорів у тексті:

- - пряма мова вчителя до всього класу
- - коментарі до сценарію, на які вчитель має звертати увагу
- - примітка для вчителя, коли потрібно використовувати **Додаток** або змінювати **Слайд** презентації. Кінець інформації для слайду помічено як

1. Вступне слово

Вітаю, учні!

Сьогодні ми разом з вами визначимо, що таке доброчесність, її основні принципи, цінності та важливість. Також розглянемо, що таке академічна доброчесність, плагіат та інші види порушень, і обговоримо декілька кейсів. Під час обговорення використовуватимемо робочі аркуші, куди будемо записувати все нове, що дізнаємося на уроці.

Чи знає хтось з вас, чим чесність відрізняється від доброчесності?

(Діти наводять 2 припущення)

Чудово!

(Вчитель підсумовує) **Слайд 2**

Бути чесним означає бути відкритим, довіряти та бути достойним довіри. Коли люди чесні, можна бути впевненим, що вони не обмануть, не вкрадуть та не шахраюватимуть. Коли навколо усі чесні, то ти впевнений, що речі є саме такими, якими здаються.

Бути доброчесним означає відстоювати те, у що віриш, що є правильним, що є найвищою цінністю. Це означає бути чесним та щирим з іншими та з собою. Ти є доброчесною людиною, коли твої слова відповідають твоїм вчинкам.

Вчитель задає питання (1-2 відповіді на кожне):

1) Чи трапляються ситуації, коли вам складно бути чесним?

2) Хто, на вашу думку, несе відповідальність за те, аби ви поводитися чесно?

Вчитель слухає думки дітей і підсумовує:

Так, іноді трапляються ситуації, коли ми вчиняємо всупереч своїм цінностям. Наприклад, коли це загрожує нашому життю, або коли можуть постраждати інші. Але ми повинні пам'ятати, що оцінки, зароблені нечесним шляхом, чи куплений диплом — це не шлях до успіху, а саме **знання є запорукою успіху**.

Добре, ви вже знаєте, що таке чесність та доброчесність. Але чи знає хтось, що таке академічна доброчесність?

(Вислухати 1-2 відповіді учнів)

На відміну від широкого поняття «доброчесності», «академічна доброчесність» — це категорія нормативна, прописана у законодавстві й міжнародному праві. Чітке визначення академічної доброчесності закріплене в Законі «Про освіту». Слайд 3

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»:

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час

навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Слайд 4

Академічна доброчесність — моральна якість, що базується на таких принципах:

- Чесність;
- Довіра;
- Справедливість;
- Повага;
- Відповідальність;
- Сміливість.

На вашу думку, який принцип серед наведених найчастіше порушується?

(Діти відповідають на питання, висловлюють власну думку)

2. Розгляд кейсів з академічної доброчесності

Давайте зараз спробуємо на прикладах розібратися, що ж таке академічна доброчесність. Вам потрібно об'єднатись у команди по 6-7 учнів. Кожній з команд я роздам кейс, який вам необхідно прочитати і відповісти на питання після нього. У вас буде 5 хв, щоб обговорити відповіді і презентувати іншим командам.

Додаток 4.

(Якщо команд більше, ніж дві, то розділити однакову кількість кейсів між командами)

Команда 1. Кейс «Втрачена довіра»	Команда 2. Кейс «Відповіді до контрольної»
Уяви: Ти хочеш написати реферат з історії України. Ходиш до бібліотеки, цікавишся подробицями, щоб досконаліше вивчити історію давніх слов'ян та в результаті отримати відмінну оцінку. Твій друг згадав про те, що було завдання, лише напередодні заняття, тому просить твій реферат прочитати для прикладу, адже знає, що ти завжди пишеш чудові роботи. Ти без вагань погоджуєшся. Коли приходиш на заняття у чудовому гуморі та із захопленням через нагоду поділитися з усім класом інформацією.	Уяви: Ти дуже довго готувався/лась до контрольної роботи з математики, і ось нарешті вона почалась. Учителька ходить рядами, стежить за класом, поки учні старанно працюють. Вона проходить у кінець класу, а тим часом хлопчик, який сидить поруч, повертається до тебе і жестами показує, що він не знає, як вирішити завдання №4. Він складає руки, молячи про допомогу. Ти дозволяєш йому списати, і учителька цього не помічає. Перевіряючи роботи, вона спочатку перевірила роботу твого друга, а потім, коли

поділитися з усім класом інформацією, яку ти знайшов за своєю темою, дізнаєшся від учителя, що реферати будете здавати за списком журналу. Прізвище твого друга на початку, а твоє — у середині журналу. Коли товариш виходить з доповіддю і починає розповідати, ти розумієш, що він презентує твій реферат. Слово у слово. Дайте відповіді на питання: – Які почуття викликала б в тебе така ситуація? – Які твої подальші дії? – Чи міг би ти пробачити такий вчинок? – Чи міг би ти так учинити? – У майбутньому, до чого така ситуація може призвести?	рила роботу твого друга, а потім, коли перевіряла твій зошит, помітила однакові розв'язки і не зарахувала тобі завдання, бо подумала, що це ти списав/ла. За тиждень учителька оголошує результати контрольних і виявляється, що у твого друга вищий бал, ніж у тебе, а завдання №4 у тебе не зараховане. Дайте відповіді на питання: – Які почуття викликала б у тебе така ситуація? – Які твої подальші дії? – Чи міг би ти пробачити такий вчинок? – Чи міг би ти так учинити? – У майбутньому, до чого така ситуація може призвести?
---	--

Після 5 хв обговорення у командах, команди коротко розповідають про свій кейс (2 хв) та дають відповіді на питання. Якщо є інші команди з таким самим кейсом і їхня відповідь на питання відрізняється, вони можуть доповнювати.

3. Плагіат та інші види порушень академічної доброчесності

Ви щойно гарно попрацювали в командах, а тепер ми будемо говорити про плагіат. Підніміть руки, хто знає, що таке плагіат?

У яких сферах може мати місце плагіат?

(Нехай діти назвуть 3-4 сфери)

Чудово! Давайте зараз переглянемо анімаційний ролик про те, що таке плагіат.

Додаток 3

Чи здивовані ви, що трейлер до «Крижаного серця» — це плагіат? Чи знаєте ви інші приклади плагіату в кіноіндустрії?

(Діти відповідають)

Існує декілька видів порушення **академічної доброчесності**:¹ **Слайд 5-6**

Академічний плагіат — це оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

Самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

Фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

Фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

Списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

Обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

Хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

Необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Давайте тепер перевіримо, чи правильно ви розрізняєте ці види, за допомогою додатку kahoot! **Слайд 7**

<http://create.kahoot.it/details/1/8f596cb5-0708-4e3a-9fc9-f05cae410f89>

1) Денис — учень 11 класу. Щоб вступити до університету його мрії, він має отримати атестат з високим середнім балом. Насправді Денис не має високих оцінок з половини предметів, тому його батьки вирішили домовитися з вчителями, щоб вони підвищили його оцінки. У винагороду за це батьки Дениса купуватимуть новий спортивний інвентар до зали фізичного виховання. (~~обман, фабрикація, хабарництво, необ'єктивне оцінювання~~)

2) Сашко та Марічка вирішили взяти участь у конкурсі соціальної відеореклами «Чесність починається з тебе». Передивилися десятки відео на YouTube, а потім одне з них, яке їм було найбільше до вподоби, перезняли, відтворили сюжет і навіть місця зйомок. Вони були в захваті від своєї винахідливості і сподівалися перемогти. (~~обман, плагіат, фабрикація, списування~~)

¹Конституція України. Закон Про освіту від 9 серпня 2019 р. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38-39. 380 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3) Світлані сьогодні 23 роки, і вона захищає свою дипломну роботу з астрономії про розташування зірок на небі. Раніше вона працювала над науково-дослідною роботою з цієї ж теми і проводила багато досліджень, за якими опублікувала кілька статей. Дівчина використала уривки з них у дипломній роботі, але ніде цього не зазначила. (обман, фальсифікація, самоплагіат, необ'єктивне оцінювання)

4) Іван, студент 3 курсу університету будівництва, придумав нову технологію зміцнення стін. Перевірити практично цю технологію йому не вдалося, тому що це потребує багато коштів. Але оскільки йому потрібно було вже здавати курсову роботу, він використав дані дослідження Сергія, який працював над схожою роботою ще 4 роки тому. (обман, фальсифікація, фабрикація, академічний плагіат)

5) Аліна та Оля навчаються в одному класі і роблять спільну проєктну роботу. Дівчатам дісталася тема, яка їм не подобається, тому вони домовилися помінятися темами з Оксаною та Дариною за 2 шоколадки. Коли прийшли на урок, четверо дівчат запевняли вчителя, що саме ці теми він їм і сказав підготувати. (обман, фальсифікація, списування, хабарництво)

6) Петро, студент хімічного університету, розробив новий рецепт ліків від болю у шлунку. У науковій публікації з описом рецепту він зазначив, що ліки ефективніші, ніж попередні аналоги. Для обґрунтування своєї гіпотези хлопець проводив клінічні експерименти, більшість з яких не підтвердили його гіпотезу. У публікації він підмінив результати досліджень для виправдання своєї гіпотези. (обман, фальсифікація, фабрикація, академічний плагіат)

Обговоріть з дітьми, які їхні результати гри, скільки правильних відповідей вони дали, який приклад був найскладнішим?

Чому учні вдаються до таких порушень? Які наслідки у майбутньому (в шкільному навчанні, університеті та кар'єрі) можуть мати такі порушення, а особливо, часта практика порушень?

4. Приклад плагіату

Так, списуючи у школі, іноді ви можете обійтися без покарання, але у реальному житті плагіат може призвести до серйозних наслідків. Наприклад, головну редакторку українського журналу Vogue Ольгу Сушко двічі викрили на плагіаті. Вперше це сталося, коли під її іменем вийшов перероблений текст 12-річної давності, а вдруге — коли в її матеріалі знайшли фрагмент з блогу, опублікованого в 2014 році.²

Про обидва випадки плагіату стало відомо з Telegram-каналу «Київ Фешн Лавзз». У першому випадку під іменем Ольги Сушко вийшов незначно перероблений текст, який вперше з'явився в російському журналі «Harper's Bazaar» від 2006 року. «Читачів здивувало, що перша половина обох текстів — практично ідентична (з незначними відмінностями),» — повідомив «Детектор медіа». Як наслідок, Ольгу Сушко відсторонили від займаної посади, і невдовзі вона зі скандалом змушена була звільнитися з роботи.

² Юліана Скібіцька. Плагіат редактора: як журнал Vogue UA став героєм головного медіа-скандалу тижня. Громадське. 2018. URL: <https://hromadske.ua/posts/plagiat-redaktora-vogue>

Питання до класу:

Що ви думаєте з приводу цього прикладу і, можливо, ви ще знаєте реальні приклади плагіату?

Учні відповідають і, якщо вони не знають інших реальних прикладів плагіату, — можна розповісти їм цей приклад:

Є ще один цікавий приклад, пов'язаний із сучасними новітніми технологіями та патентними суперечками між Samsung і Apple³. Патент — документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку⁴. Ще в 2012 році суд США визнав, що компанія Samsung порушила шість патентів, що належать Apple. Тоді корейців зобов'язали заплатити Apple \$1 мільярд. За останні роки ця сума скоротилася до \$400 млн після апеляцій Samsung. Уявіть тільки, які серйозні наслідки можуть бути у плагіату.

5. Підсумок заняття і домашнє завдання

Ось наш урок і підходить до завершення. Давайте згадаємо, що ми сьогодні вивчали.

Діти відповідають...(Чесність, доброчесність, академічна доброчесність, її принципи, плагіат, приклади плагіату)

Дуже дякую вам за урок! **Слайд 8**

Ваше домашнє завдання:

- 1) Складіть список правил доброчесності, які б ви хотіли запровадити в школі і яких би дотримувалися як учні, так і вчителі. На початку наступного уроку разом обговоримо, які з них ми можемо прийняти як правила нашого класу.
- 2) Пошукайте ще два кейси плагіату, до яких причетні відомі люди, організації або компанії.

Гра Kahoot **Слайд 9-14**

³ Не вкради. Samsung і Apple продовжують судову війну через плагіат. Новое время. 2017 URL: <https://techno.nv.ua/ukr/it-industry/ne-vkradi-samsung-i-apple-prodovzhujut-sudovu-vijnu-cherez-plagiat-2078106.html>

⁴ Патент. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82>